

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 4.—Núm. 164.—Diumenge 27 de Setembre de 1903.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volem Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsose presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Protecció oficial

Hem combatut diferents vegades l'inclinació, l'afany que aquí's nota d'esperarho tot de l'Estat. Es aquest entre tots los vicis de la majoria dels tarragonins, un dels més arrelats, potser per rahó del contacte ab los elements burocràtics que'l Centre'ns envia. Y cal que'ls homes de criteri y d'independència desfassin l'erro extès de que l'Estat pot influir favorablement en la vida d'una població, perquè com a organisme artificial que és y molt més a Espanya, l'Estat no té ni acció ni medís per donar una empena saludable a ne'ls pobles que vulga afavorir.

L'Estat comensa a negarnos los melis de cultura. Crea unac Escola Normal, y quan la Diputació no vol pagarlas o'ls ingresos de las matrículas nos sobrepujan als gastos, nos las suprimeix d'una plomada. Mes tart, nos dona com a compensació'ls Estudios de Comers y l'Escola de Bellas Arts; però com al ministeri d'Instrucció pública se deu haver sapigut que costava molt més de mantenir als professors que no's recaudava, quedaren tancadas de cop y volta y suar se'ns ha concedit que si volèm conrear un planter de comerciants y d'artistas nos ho paguem nosaltres mateixos.

Y sempre aixís. Tot allò que li pugua resultar reproductiu en moneda contant y sonant, l'Estat ho manté a tota costa, sense preocuparse de millorarho, sense parar ment si's tracta d'una obra de cultura, en que per forsa s'exigeix exquisit cuidado y grans estudis. En cambi, si'l mellor servey no presta'ls rendiments calculats, si no paga'l gasto que ocasiona ni deixa regular remanent, ja podèu estar segurs que no tardarà gaire temps a que la Gaceta'ns dongui la nova de que s'ha acordat la supresió per rahons d'economias.

Per això causa més pena veure que aquí la protecció oficial compta ab tants partijaris, perquè a bon segur que pocas poblacions hi haurá tan perjudicadas com aquesta de la decantada protecció de l'Estat. Lo Park Móvil, la Liquidadora y tantas altres ilusions que per dissort nostra no s'han desfet com la boira de la que al cap y a la fi no'n queda rastre, sino que han deixat lo cami recorregut sembrat de decepcions, de deutes y d'altres cosas pitjors, hauria de fer obrir los ulls, hauria d'iluminar la pensa dels tarragonins tan propicis a entusiasmarse com abocats al desfalliment aclaparador.

Cal tindre present, que un poble gran o petit, ha de buscar en sos propis elements los medis de vida, ha de tindre per norma'l treball efectiu, no'l que's gasta inútilment pidolant almoines, pera seguir lo cami del veritable progrés. Si no té de moment gaires energias, la mateixa lluita que haurá de sostindre l'enfortirà, y a mida que vagi vencent dificultats, cobrarà nou alé pera continuar sa noble y civilisadora tasca. L'hàbit de treball que'ns falta, lo desitj de ser més cada dia, que no tenim, l'insistent de pensar en lo pervindre, que hem perdut, heus aquí'ls únichs camins que guian cap a la regeneració y a l'emancipació econòmica de las que tant se parla.

Es precís que hi pensèm pera que de la joventut que puja no'm fem un trist escuador d'escèptichs, de desenganyats, d'inútils pera tot lo que sigui millorament y treball. Que no ho siguin los joves de demà com los vells d'avuy. Que no s'hi entrenen tant los nostres fills en cantar la grandesa de la Tarraco antiga, y que s'hi fixin una mica en sa pobresa d'avuy. Las grandesas, las épocas esplendor y de gloria, sobre tot pintadas al paper, tenen atractius irresistibles. L'ensopiment, la falta d'iniciativas, lo desprecí als únichs veritables consols que l'home té en

aquesta vida, treballar pera bé séu y de la patria, porta conseqüencias funestas. Y convé tindre present que no's recomanen per sas virtuts ni privadas ni públicas, ni pel desenroll de las sevas energias, ni pel ver amor a la terra'ls qui, cegos o incapassos de pensar altra cosa de més profit, no concibeixen ilusió més hermosa que fer d'aquest poble una dependencia de l'Estat, mandrosa, rònega, miserable, raquítica com tot lo que'l baf oficial malmet ab sas impuras alenadas.

Desvièmla, donchs, aquesta corrent per tants anys impulsada per nostras classes directoras, que tot ho fian a l'amparo y protecció de l'Estat. Los exemples vivents que d'aital protecció podèm oferir los tarragonins, parlan ab més eloqüencia que podríam fer nosaltres, y donan al qui de veritat s'hi fixa, lo convenciment de que no ha d'ésser pas per aquesta banda que'ns ha de venir la salvació. En cambi si afavorim l'iniciativa privada, si fem que las energias locals que restan dormidas, despertin novament, si prescindint de la protecció que'ns puga venir de fóra, sense per això despreciarla quan per etzar nos la donin, concentrèm las nostras forsas, posèm a proba l'activitat de tots y abandonèm moderns hàbits de falsa comoditat y quietisme, altra bea diferenta que no és avuy será a no trigar gaire la vida de Tarragona.

Y que ho hem de fer d'aquesta manera ho abona no sols las positivas ventajats que'n treuríam, sino també'l trist exemple que venim oferint d'uns quants anys ensá. Ab ben poch mesos de diferència, passèm de l'angoixa y de l'acaplarament més grans, a l'entusiasme, més esbojarrat y cridaner. Y és sempre'l fantasma de la protecció oficial que'ns fa moure, que'ns guia a fer papers ridicols y desairats, impropis d'una població seria. Acabèmla d'una vegada, posèm enteniment, procedim com correspon a un poble digne y culte. D'altra manera, no pensèm en regenerarnos ni en sacudir lo jou de las petitas tiranias políticas que aquí més que en lloch explotan la bona fè y l'inconsciencia del poble pera satisfer sos fins malvats, sos propòsits d'avaria y de destrucció.

Hem sigut cegos fins avuy. D'ara endavant, sols tapantnos los ulls podèm deixar de veure y comprendre quin és lo joch dels polítichs d'ofici, dels falsos redemptors que mostran la protecció oficial com panacea pera curar tots los mals, perquè incapassos élls d'activitat, d'iniciativa y de energias, d'aquesta protecció oficial menjan y viuen.

Nostra festa

¡Si me'n descuido no hi entro! ¡Quina manera d'haverhi gent a la Associació! Molt abans de l'hora anunciada estava plè de gom a gom d'escullida concurrència, especialment senyoretas, que, adornadas ab sas mellors joyas, convertian la gran sala de la Catalanista en una gaya toya de flors.

Y tot pera sentir cansons de la terra. L'entusiasme que aquestas desparten va creixent de dia en dia, y és d'esperar que la mostra de simpatia tributada l'altra nit a n'aquest grup d'aixerits juvenets, nascuts tots élls en nostra ciutat, haurá pogut convencels de la simpatia ab que és sempre rebut son loable esforç pera fer renaixer a Tarragona las cansons populars de todas las encontradas de Catalunya. La primera vegada que l'Orfeo honrà nostra casa, me vá agradar moltíssim y aixís los hi vaig manifestar desde aquestas mateixas planas, mes ara se m'havia parlat de verdaders progressos y tenia desitjos de convencermem sentintlos, pera donarne compte ab la major veracitat possible, puig que una de las cosas

més dificilas avuy en dia consisteix en donar compte dels èxits franchs y ligitims ab termes de quina veracitat no puguin dubtar los aficionats. Temo que las justas alabansas que jo pugui dirigir a l'Orfeo las prenguin alguns com a exageracions. ¡Res més lluny de mí! Jo admire en aquest aplèch de joves entusiastas tant com la seva fermesa de voluntat, cada dia creixent, en l'estudi de novas composicions pera deixarlas fruir després al virtuosi, la puresa que han adquirit en la dicció y l'interpretació justíssima que ofereixen de todas quantas obras cantan, siguin aquestas de clásica factura bé d'esperit pastoril o de pura fantasia.

Me sería difícil esborrar de la memoria'l magnífich espectacle que presenciarem en nostra Associació la nit de Santa Tecla y que en tots conceptes supera a lo molt que n'esperavam.

En lo programa hi figuravan composicions d'en Morera, Vives y Gounod, mes todas foren cantadas ab molt carinyo y sentiment, sobre tot lo Gloria de la missa choral, quinas notas expressivas entravan fins al fons de l'ànima. Montanyas de Canigó, La filadora, Plany, todas obtingueren bona acullida del públich que entusiastat aplaudia a l'Orfeo y a son mestre director en Lluís Roig.

L'Emigrant y La Marinesca varen agradar moltíssim, puig los coristas en general rattlaren a una envejable altura, rendint tot seguit al nombrós auditori que'ls escoltava y que demaná la repetició d'abduas composicions. Això creyem constitueix lo mellor elogi del concert, dels coristas y de son director, quins ab la corajosa embranzida que han donat a l'«Orfeo» deixan entreveure pera temps lo llunyans l'assoliment de grans èxits y motius de satisfacció pera l'art y pera Tarragona.

COSAS DE CASA

Ja han passat las festas de nostra Patrona Santa Tecla. Mellor dit, ha passat la diada, que lo que és las festas gairebé no s'ha conegut que estessim en dias de festa major. Y que aixís succeeixi és trist, no cal dirho, donchs res proba més la decadencia d'un poble que'l no festejar lo sant de son patró.

Fins lo que constitueix l'esbarjo de la gent menuda s'ha regatejat enguany; nos referim a la sortida, o més ben dit, a l'estada a casa dels nostres simpàtics nanos, los quins no pogueren lluir son garbo degut a que, segons diuen, a la caixa de l'Ajuntament no hi ha un ral partit pel mitj.

A ben segur, que'l capitá de la quadrilla passaria un dia molt trist la diada de Santa Tecla, perquè és lo que'l diria: Quina culpa hi tenim nosaltres de que no hi hagi quartos? si no hi ha que'n busquin y que fassin pagar a qui'n deu, o al menys que tingan compte com los gastan. Ademes, això de que'ns tinguin tot l'any tancats baix lo pretext de que no's poden fer gastos voluntarios és molt discutible, perquè quan a algú que mana a cá nostra ho vol, ja n'hi ha de quartos; però que hi farèm, lo batlle que avuy tenim és d'aquells que no hi creuen en tonterias y naturalment, tot ho vol disposar a la moderna.

Contan que'l capitá demaná son parer a l'andalús, aquell que, diuen, conegué als lladregots de la caixa, és a dir, no de la caixa, de lo que hi havia dintre, y sembla que aconsellá a son capitá que fés un viatge a Madrid y que demanés se concedís als nanos lo dret d'emetre son vot en las vinentas e'ccions municipals, y com anant a parlar ab lo govern tot se consegeix, sería fácil obtindre lo que ell proposava. Obtingut allò's farien dir senyors y no donarian lo vot més que a aquell que'ls hi pro-

metés per escrit (perquè de la perau-la no cal fiarsen) que'ls deixaria sortir lo dia de la festa major.

Però a més-dels nanos sembla que altres que no ho són, també n'estàn cremats de las cosas del municipi. Algú que té per costum fer almoines als pobres, no podia avenirse a que en lo reparto de bonos n'hi toqués un reduit número, y per més que criticá y fins tractá de ridiculizar lo de la suscripció, haguera volgut que ab los quartos dels veïns, poguer fer lo maco.

Això de que'ls bonos se reparti-guessin entre'ls que contribuïren a la suscripció venia un xich costa amunt, perquè és allò, de pagar tu a pagar jo..., però lo més graciós és que hi hagué que fer com la guineu: quan vegé que no las podia haver digué...: són verdas.

La festa de l'Ateneu

¡Com passa'l temps! Fà vint anys y sembla que era ahir que jo hi anava a las classes de l'Ateneu, alegre y content, desitjós de treballar, no pera saber, que allavors no podia medir l'alcans y significació d'aital paraula, sino mogut per l'esquer del premi que s'oferia als més aplicats.

¡Hi haurá repartició de premis!— nos deyam los uns als altres, y això nos empenyia al treball diari, y moguts per tan suggestiva promesa nos deixavam portar com si fossim lleugeras plomas que'l vent mou a son capritxo.

Y arribava'l dia desitjat y, cosa extranya, no hi havia ni vensuts ni vencedors. Lo noy premiat pujava a l'escenari a recullir de mans de la presidencia lo diploma que com a recompensa a sos afany de tot un curs se li concedia en mitj d'una sorollosa ovació que li trubutavam tots los que no n'haviam obtingut. Los no premiats participavam del regositj general y'ns feyam lo ferm propòsit de treballar ab major activitat que l'any anterior pera veure si consegüiam ab nostre esforç poguer pujar l'any següent aquells encatifats esglaons de la victoria que'ns separavan de la presidencia.

Han passat 20 anys y l'Ateneu, ab una fè y constancia que l'honran, segueix proporcionant als fills de Tarragona ensenyansas de cultura general, y ab igual o major, s'hi cap, solemnitat que allavors, inclueix en lo programa de las festas de Santa Tecla lo número ja avuy indispensable que ben bé'n podríam dir la festa del saber. Ella potser no será la que més cridi l'atenció, però ningú negarà que és la més culta, la més commovedora y la que tanca en son sí més importancia.

A mí lo que més me complau de aital festa és veure l'alegria en que noys y noyas, adornats tots ab sas mellors galas y sempre ab la rialleta als llabis, indicadora de la satisfacció que senten en lo fons de sa ànima, se congregan al teatre de l'Ateneu pera rebre'l premi a que s'han fet mereixedors.

Aquella munió de nens y nenas de classes humils y acomodadas, alternant unas ab altres, sens distinció que las separés, ofereixen un bell espectacle, és la societat de demà que's dona un bés de pau y germanor, precursora de la que deu subsistir en tota quina's fonament, com ho fá l'Ateneu, en l'educació y instrucció dels seus obrers.

Aquella multitut produia certa emoció al veurels sentats a la voreta de las cadiras, apoyats ab las mans als brassos de las mateixas, molt oberts los ulls, casi sense respirar, mirant de fit a fit a la presidencia y esperant los uns que'ls toqués lo torn d'anar a recullir lo premi, mentres los altres dalian pera fer pública manifestació de la simpatia que sentien per sos companys afortunats, tribu-

tantlosi un entussiasta y l'arch p'cament de mans. La festa de l'Ateneu constitueix tots los anys un dia de plaher pera tots: pera'ls noys premiats, pera'ls pares y mestres de aquests y pera las personas de rectitut y aimants de l'instrucció que consideran que eixos noys són lo pervindre de nostra patria.

La sala oferia un bell aspecte; plena fins a vessar, puig lo públich se vegé obligat a ocupar en part los paradissos y l'escenari. En aquest hi havia l'estrado destinat a la presidencia formada pel representant del poble en Rafel Cañellas, lo Gobernador civil y'l militar, lo President de l'Ateneu, Sr. Baradat; una escullida representació de l'Institut; l'inspector de primera ensenyansa D. Federich Gomez; lo Director del Colegi Provincial, Mossen Arrufat; lo diputat a Corts, Sr. Nougués; la Junta y Professors de l'Ateneu y altres convidats.

Comensa l'acte llegint lo Secretari, Sr. Mezquida una detallada y ben escrita memoria en la que dona compta de las milloras fetas en dit Centre durant l'any anterior y las innovacions que's pensa introduir en lo curs que som.

Los noys Rabadá y Llorens y las Srtas. Baradat, Cordon, Gabriel, Gual, Quesada, Cuesta y Nicolau, tots deixeples aventajats de las classes de música que sosté l'Ateneu, alternan en lo piano, ja a dos, be a quatre mans, interpretant escullidas pessos, entre quinas ni han com la Rapsodia, que tancas verdaderas dificultats, més de tot ne surten airosos recullint molts aplausos.

Los nens y nenas de la classe de solfeix s'acoblen tot d'una al voltant del seu mestre lo Sr. Andreu y entonan un idili choral a l'instrucció, que'ls hi val un espetech d'aplaudiments. Be se'ls mereixen. Jo també'ls aplaudeixo ab vera satisfacció.

Y dels discursos dels volguts amichs Corbella y Nogues, professors de dibuix lineal y d'idiomas, respectivamente que'n diré que no sembli interessada la meua humil paraula? Que parlin per mi'ls aplausos ab que'l numerós públich que'ls escoltà ab verdadera religiositat coronaren son treball a l'acabarho. Abdos están escrits ab elegancia, abundanthi'ls párrafos felissos, de quins ne podríam treurer algunas reglas pedagógicas que's veu han nascut al caliu de l'experiencia.

Després del clou de la festa, la repartició de premis, lo president lleigeix un rahonat discurs ensalsant la bondat de l'extensió universitaria.

En éll nos sembla entreveure un ferm propòsit d'instaurarla en nostra ciutat, si tots l'ajudem en tan noble empresa, de quina indubtablement n'hauríam de recullir abundosos fruits. Segueixi'l Sr. Baradat predicant com ha fet fins ara ab fè de benedicti son bell ideal, no desmayi fins a conseguir la realisació de tan hermosa obra, y tindrà ocasió de veurer com al seu costat nos replegarèm tots quants sentim amor per las cosas d'ensenyansa, ajudantlo cada qual en la mida que sas forsas li permetin.

Per acabar, unim nostre felicitació a las moltas que la Junta de l'Ateneu te rebudas ab motiu de l'èxit conquistat en tan brillant festa, com també la dediquem molt entussiasta als Professors y als noys y noyas premiats; però en particu'ar a l'amich Sr. Baradat que sens desatendre sas diarias ocupacions industrials sab dedicar preferent atenció a la bona marxa de tan culta societat y coopera ab activitat febril al mellor èxit de la festa del saber, de quina han quedat satisfets los noys, los pares, los mestres y'l numerós y escullit públich que l'ha presenciada.

CARLES VIOLA

ORFEBRERIA RELIGIOSA

DE LA
ANTIGA FÀBRICA
de SEDERIAS Y TALLER
de BRODATS
DE

Fills de Miquel Guàrdia
BARCELONA

Artística pera Salóns

en Bronzo

Bronzo Or

Y

Plata Santamaría

de la casa

A. y A. Santamaría

BARCELONA

ORNAMENTOS D'IGLESIA

Santa Tecla
Costums

Nos toca avuy retreure quelcom referent a aquesta protomartire del cristianisme ja que Tarragona la té per sa principal Patrona y la Seu de aqueixa ciutat per titular, ab lo que vé a apoyar l'antiga primacia ab que se l'honra per haver sigut la primera de las Catedrals hispánicas.

De principis del segle XII se troban documents que demostran palesament ésser aquesta la titular de dita Iglesia de temps llunyans lo que ha mantingut sempre havent arribat a establirse la costum actualment abolida de celebrar *Entremesos* o sia representacions de caràcter més o menys teatrals en la susdita Seu per las festivitats que en honor de la Santa en ella s'hi celebravan tots los anys segons consta en documents pertanyents al segle XV.

Aquesta Santa, que nasqué a la ciutat d'Icomio de Cilicia, era promesa en matrimoni, quan Sant Pau de desde Antioquia's dirigí al lloch referit posant a prop de la casa ahont vivia Tecla y com aquesta lo sentís predicar li feu tal impresió la paraula de l'Apostol que decidí ferse cristiana y permaneixer donzella; al saberho son futur marit la delatá així com a son mestre, essent castigada a morir cremada, de viu, en viu, mes tantost entrá al foc s'armá una gran tempesta d'aigua tan terrible que l'apagá tot seguit quedant la Santa com si res hagués succeït, anantsen allavors a trobar a San Pau, que la batejá y l'encomená als cristians de aquella població. Fou agafada altre cop pels enemichs de la Fè, quins la llansaren a las feras de l'anfiteatre d'Antioquia, mes aquestas al veurela s'amansian y en lloch de despedassar lo còs de la Verge, l'adoravan humiliantse en sa presència.

Aquest segon miracle no bastá perquè los seus enemichs sabessin veure en ella la mà del qui tot ho pot y la tiraren a un fossó que estava ple de serps veninosas, mes al punt que això ferer caigué del cel un núvol de foc que las matá totas quedant la Santa completament intacta.

Provaren altres martiris que no li ocasionaren cap dany y per últim la deixaren estar, retirantse ella allavors a viure a una montanya, ficantse en una cova de la mateixa roca quina's vá tornar a cloure, ahont permanesqué son còs fins que'ls cristians ab grans professons y pregarias alcansaren la gracia que de dita roca sortís un braç de la Santa que's l'única reliquia que d'ella's conserva la que en lo segle XIV fou traslladada a Tarragona, conservantse en la seva Catedral.

Com aquesta santa fou la primera de son sexe que sofri per la Fè de Jesucrist, ha alcansat dels cristians gran y especial devoció, havent sigut anomenada *filla primogenita de Sant Pau*, essent advocada pera alcansar la protecció divina en los grans treballs y penas, y per això Sant Ciprià en sa oració dedicada a Nostre Senyor en lo dia de son martiri diu: «Ajudeu com ho fereu ab Pau en sas presons y ab Tecla en lo foc», y la Iglesia resa a l'encomenar l'ànima dels que morin, dihent: «deslliureu lo Senyor, com ho fereu ab Santa Tecla de sos tres terribles torments.»

Hem fet referència que d'antich Tarragona festeja a la verge cristiana, y a fè que no'ns deixaran mentir los documents que d'épocas passadas se conservan en los arxius de dita ciutat, y entre ells trobarém que en lo segle XVII fou concedit pel Papa reso ab rito de primera classe y vuitava, prenent part a las festas que ab tal motiu organisaren ab veritable devoció y entusiasme los Capítols Catedral y municipal. Que's guarniren altars pels carrers hont devia passar la professó desde'ls que's recitaren loas alusivas a la Santa, aixis com los veïns arreglaren llurs cases fent lluminarias y concedintse premis al que la presentés més lluida y de bon gust. Feren sortir també la Confraria dels Pescadors perquè executés la *Dansa dels titants*, lo que sols ho feya en festes molt extraordinarias.

Fruyt de l'inventiva particular se'n compta que's guarní un carrer que figurava'l retiro de la Santa tot guarnit d'arbres ab un surtidor d'aigua del que'n rajavan cinch fonts conduint a una cova que representava oberta en una montanya. Un confiter n'arreglá un altre fet de llaminaduras que tingué molt èxit, puig lo bras de Santa Tecla era del massapá; la part arquitectònica de carmetlo y las plantas y flors de sucre. L'Universitat organís una cavalcada alegòrica que feu la delicia dels tarragonins, recitant loas durant lo curs davant dels llochs més principals de la ciutat.

Hem parlat de la *Dansa dels titants* del gremi de Pescadors y no sabem estarnos de dirne quelcom seguint la descripció que d'ella en feu lo Cronista Vilar. Lo nombre dels que formaven part d'aquesta dansa era d'un centenar d'homes que's posavan de renglera ficats dintre quatre passas de panyo, duas de vermellas y duas de blavas, afegidas de manera que alternavan lo blau ab lo vermell, ajustadas al coll de modo que sols se'ls hi veyés el cap i los que hi portavan un cascó figurant un àncell, draga, peix, etc.; segons lo gust de cada hu, duent al més un nas llarch ab un cascó a la punta y molts d'altres a las camisas. Alsò de sos instruments van seguint tots al davant ab salts acompassats y inclinacions de còs y cap oposats ab interpelació de manera que a cada salt se veuen a un temps la meitat inclinats a un costat y l'altre meitat a l'altre que ab lo color del vestit y'l soroll de cascó y instruments feyan una combinació tant bonica que fins se compta que Felip IV de Castella solicita anés la dansa a la Cort pera que pogués veurerla sa muller la regina Isabel de Borbó, però a causa de las guerras d'aquell temps lo desitj del Rey se torná aigua-poll.

D'altra dansa popular trobem noticia que's celebrava a Tarragona en aquell temps y era l'anomenada *dansa dels caballs* de lo que n'estava encarregada la Confraria dels Pagesos y que consistia en setze homes de peu y vuit de caball quins los davan figurats, essent per lo tant caball y caballer tot d'una peça los que acostumavau anar tant guarnits d'or y plata ab cadenas y campanetas de aquests metalls y tant rics guarniments que hi havia caballer que portava per valor de cent doblas.

Lo més característich d'aquesta dansa era un rahonament que'ls de peu tenian ab los de caball, aquells representant moros ab lo seu Sultá y

aquests caballers cristians de son Emperador. Després de las ditas y respostas se desafiavan, embestintse y barallantse fins que'ls moros quedavan vensuts. Anava ab aquesta dansa un noyet vestit d'àngel que duya una espasa a la mà y que recitava una loa alusiva a la festa que's celebrava. Abans de comensar lo combat prenía la llansa a l'Emperador cristiá y li entregava en substitució d'aqueixa arma la seva espasa pera assegurar mellor la victoria per la virtut que ella tenia puig la seva fama d'invencible venia ja dels gentils quins creyan havia sigut forjada per lo mateix Vulcá.

Com hem dit y demostrat altraves vegadas lo poble se serveix de las festivitats religiosas pera reglamentar las sevas feinas, com també per posar en ordre son còs; per això diu: *Per Santa Tecla—posa'l ventre en regla*; lo que a nostre entendre vé a ésser un anticipo que avisa que dintre pochos dias som: *Per Sant Miquel—que'l brenar se'n puja'l Cel*; que és com dir ja s'acaban los dias llarchs y's suprimeix lo pá y triagué durant l'estiu serveix pera entretenir la gana entre l'un y l'altre àpat, aixis com també acabantse'ls fruits y apropantse las primeras frescas és convenient posar en regla'l ventrell pera preservarse de perillosas malalties, y per això convé recordem las ditas populars que'ns avisan dient: *Peus calents, cap fresch, ventre lleuger y còs net* que si *L'Agost és lo neula-dor y'l Setembre'l degollador*, cosa que s'aplica particularment a las criaturas enmalaltidas durant l'estiu de las que moltes ne moren al Setembre, no oblidem: *Malaltia setembrá o bé llarga o bé mortal*, puig *Qui de son ventre fa un jardí—ans de l'any ne veu la fi* y aixis acabem recordant lo que pot ésser ben bé veritat, o sia allò que deya aquell:

Es cert, que sense regla y mida,
lo beure y lo menjar
a ningú allarga la vida,
ans bé l'acabará.

AURELI CAPMANY.

(De La *Renaixensa*.)

Un recort trist
de la guerra de Cuba

Ramón era un bon xich, fill d'uns honrats pagesos de la provincia de Gerona. Alt, prim, airo's, de constitució nervosa y robusta, de fesomia morena y simpática, d'ulls espresius y cabell negre com la mora quan está madura. Treballava felís al costat de son pare, rebent ensemps las caricias y educació cristiana d'una mare virtuosa, quan la dissort lo cridá, com a tants altres fills de mares espanyolas, a defensar l'integritat de la patria (?) en la crudel y feréstega manigua de Cuba. Son pare acotxá'l cap anorreat pel sentiment y sa mare rebé en son cor quelcom semblant a la punxa d'un ferro ruent que li penetrés las entranyas.

Més era precis obeir. Lo dia fatal de l'embarch estava ja senyalat. Los pares, fent un esforç suprem acudiren a Barcelona, per donar, qui sab si l'últim adéu, lo darrer abrás a son fill aimat.

Tot estava ja preparat. Lo trasatlántich fatidich l'ensava ja sas glòpadas de fum negre, la música tocava la *Marcha de Cadix*, y'ls gisquets esgarriposos de la sirena semblavan donar l'avis de que tot estava ja a punt per l'embarch. La corneta de ordres doná un toch. Era'l toch de *rompan filas*, que'l capdill de la forsa donava per poderse despedir quiscún dels membres aimats de la familia, dels amichs de l'infantesa; que pot ser no tornarian a veurer may més. Quin espectacle més tendre ensemps que sublim! Petons, aprétadas fortas de mans, abraçadas que ofegavan, encàrrechs y regalos, llágrimas bullentas que solcavan los rostres morenos de tots aquells fills de la terra, barrejadas ab llágrimas de pares, germans y amichs! Quin espectacle més terrible! Déu fassi que las pérdidas ambicions de la fera humana no'ns los deixin presenciar may més.

Ramón, trist, però seré, carregat ab la motxilla, impresionat, ab aquelles corretjas que l'oprimian, descansant la culata de son fusell en terra, escoltava las reflexions cristianas de sos pares aclaparats y rebia alguns regalos de sos amichs y parents.

Y sa virtuosa mare, trayent del sistell una capseta, li digué:

—Mira, fill, aquí dins hi trobarás un escapulari de la Verge del Carme, brodat per más mateixas mans quan jo'n tenia catorze anys. Lo guardava com una reliquia, com un recort, gaire bé podriam dir de ma infantesa.

sa. Te'l dono, perquè te'l posis al coll y no'l deixis, en tots tos afanyos, en todas tas peripicias, en tots los apuros en que't puguis trobar. Si tornas, lo besaré mil voltas ennegrit per la suor de tas campanyas; si mors en la guerra y pots tornármel, tornármel tenyit ab ta sanch catalana, ab ta sanch cristiana y verge, que'l besaré també mil voltas y'l guardaré com un recort teu junyit ab lo recort de ma mare, que al Cel sia, y com un recort de ma juvenesa.

De sopte un toch agut, nèt, ressonant per l'ample espay deixondá tota aquella munió de cors del dols somni de familia, que per breu temps se'ls havia concedit. Era'l toch fatidich de *llamada* que'ls cridava per l'embarch.

Nous abraços, novas llágrimas, nous encàrrechs... y a la mar.

II

Ramón lluitá com a brau en aquella guerra fratricida de sorpresas, enganys, traicions, odis, sanch y extermini; que l'ambició y l'orgull havia encés y que revifava cada jorn ab nova llenya, ab nous elements de combustió.

Ramón se trobá en aquella sorpresa crudel y sagnanta de Calimete, que tantas llágrimas costá als ulls de molts mares catalanas y caigué mortalment ferit als colps del matxete d'aquellas furias inconscients y salvatges.

Traslladat a l'Hospital de Colón, los metges compregueren al moment que no hi havia remey per aquell brau.

Se li ordenaren los darrers ausillís de la Religió y un àngel, en forma de germana de la Caritat, que responia al gay nom de Sor Emilia, fou la que s'encarregá de son cuidado fins a son darrer badall.

Ramón, aclaparat per las feridas y pèrdua de sanch, delirava, y en son deliri invocava'l Cel, barrujantse'ls noms de pare, mare, verge del Carme y escapulari brodat.

Allá a las quatre de la matinata sembla reviuir un poch: sos ulls negres y esmortuits se fixaren en los objectes exteriors; sas potencias semblavan quelcom més claras. Sor Emilia experimentá un moment d'esperansa. No sabia perquè; però aquell soldat li era simpàtic; però ¡ay! fixantse un poch en son rostre cada-verich y en sos llabis amoratats, prompte compregué que allò era la revivalla de la mort, lo darrer espatx del llum que s'apaga.

—Com vá aqueix ànimo, Ramón? li digué atansantse més al costat del llit.

—Malament, germana, contestá ab veu molt débil, me sento aclaparat, molt aclaparat y...

—Animo y confiansa ab Déu.

—Ay! germana! replicá, fent anar lo cap, crech... que prompte vaig a morir y voldria ferli un encàrrech per després de ma mort...

—Digas, fill, que vols? replicá Sor Emilia ab veu dolcíssima.

—Porto un escapulari brodat al coll: lo brodá ma bona mare quan era joventut. Fassi favor de treurem el quant ja sigui fret cadavre y de remètle a ella mateixa. ¡pobre mare... del... meu cor! En la *mochilla* hi trobará documents, algún valor y la direcció. Escríguili a ma mare... que moro tranquil y resignat; que mas darreras paraulas han sigut per Déu... y pels pares... y que las tacas de l'escapulari... són tacas de la meua sanch, sanch verge... sanch catalana... derramada endevadas en... defensa... de no sé qui... Déu. Y tancá's ulls per no obrirlos ja més.

L'àngel de la caritat senti en son dins quelcom d'amargor barrejat ab quelcom de sublim y grandesa, llurs galtes se colraren y duas perlas cristalinas exiren de sos ulls blaus y espresius.

Algún temps després la mare d'en Ramón rebia aquesta lletra desconsoladora:

«Molt senyora meua: Tinch lo trist encàrrech de ferli saber que son fill Ramón ha mort víctima de la crueltat dels homes, que fan la guerra. Ha mort com un sant y com un brau: no tinch cap dulte de que déu ésser al Cel. Sas darreras paraulas han sigut per Déu y per llurs pares. Adjunt li remeto algún valor y un escapulari brodat tenyit ab sanch; és sanch brau y cristiana del seu estimat fill, que a l'hora de sa mort me feu l'encàrrech de que aixis li expressés.

Encomena a Déu a Ramón y esperen tranquils l'hora de junyirnos ab ell al cel, hont no podran arribar ni l'orgull, ni l'ambició, ni la crueltat dels homes de la terra.»

Sor Emilia de l'Esperit Sant.

Colón 13 Maig...

Sa mare rebé en son cor punyalada mortal; llágrimas abundosas y bullentas solcaren sas galtes y d'ensá d'aquell moment ja no feu res més.

de bó. Cloch, piu, cloch, piu, se'n aná enfonzant cap a l'eternitat, y pochos mesos després morí besant lo Sant Escapu ari tenyit ab la sanch de son fill.

ANTÓN TORRENT, Pbr.

Comentaris

La retirada d'en Silvela

Si hem de parlar ab franquesa, la retirada d'en Silvela no'ns ha produït gens ni mica de sorpresa; és un fet que'ls que coneixen intimament en Silvela donavan ja per descomptant, desde aquella célebre conjunció ab en Polavieja.

Silvela, com tots los escèptichs y com tots los delicats de salut, no és home de lluita, ni apropòsit pera la classe de política que aquí s'estila. Bregar constantment ab los amichs, més que ab los enemichs; transigir, quan no obeir los capritxos d'un poble inculc y endarrerit, no és feina gens agradosa pera un esperit que pensa.

Que en Silvela és home de talent, ningú ho dupta; però pera quefe de partit li mancava una condició essencialíssima: l'energia. Aquesta qualitat hi ha que confessar que no la posseïx pas y és per això, que sempre se l'ha vist vacilant, irresolució quan s'han plantejat problemes difícils. A aquest propòsit recordem la contestació que en Silvela doná a un distingit regionalista catalá que li feya càrrechs per no haver completat las ofertas a Catalunya: *No siempre podemos hacer lo que queremos. La prevención, fomentada por la prensa, contra Catalunya, nos lo impide*. Aquesta manifestació seria més o menys sincera; però no hi ha dupte que'ls grans problemes no'ls resolen los espirts apocats y que en Silvela allavors com casi sempre vá recular davant d'una corrent d'opinió extraviada. Un altre polítich més enèrgich, hauria deixat passar la turbonada cumplint després, com era degut, los seus compromisos.

Independement d'aquest motius de gran excepció, és falta de fe en lo pervindre d'Espanya, hi deu haver, en lo fons de l'assumpto, quelcom més relacionat ab la política, alguna cosa grave, d'aquellas que fan pendre a un home soptadas resolucions. Y'ns ho fa creure, la circumstancia de no haver esperat en Silvela una época oportuna, sinó que ho hagi fet en dias de confusió política, que ningú sab ahont som ni ahont anem.

En fi deixemho correr, que'l temps ho aclareix tot y al capdevall és molt possible que succeeixi allò de: *hace que se va y vuelve*.

Nostre confrare *Fraternidad Republicana* se sent molestet perquè en la ressenya del meeting federal celebrat a la plassa de toros, remarcavan las duas tendencias, que allí com en tot arreu, evidenciaren los federals catalans. Naturalment que nosaltres, autonomistas convensuts, vejerem ab més bons ulls la tendencia dels federals purs, fidels guardadors de la memoria d'en Pi y Margall y que seguiren los concejts que aquest los hi doná de no barrejarse may ab los republicans unitaris, que no la representada pels que, ab tal de surrar, lo mateix s'alian ab los unitaris que ab los que primer se presenten.

No fem feina de dividir; a nosaltres nos té completament sens cuidado que tots los republicans vagin units o desunits. Lo que'ns interessa és la puresa de las idees; que l'esperit autonomista, ja siga republicà o monárquich, no'n surti malmés o absorbit pels nous apòstols que deixan de recó las idees pera anar a la conquista d'un règim a secas, com si fós possible comensar los edificis per la taulara.

Los federals prou saben lo que n'han tret sempre de las unions o coalicions ab los unitaris; cada vegada han perdut un llansol, y ara los hi passarà lo mateix, perquè la tendencia dels unitaris és absorvir, anular al partit federal. Ab franquesa, si nosaltres formessim en lo partit federal, cap confiansa'n's inspiraria *La Publicidad* y'ls que la segueixen, perquè está fresch encata a la memoria de tots, la guerra que feren sempre als federals y més que a tots a en Pi y Margall a qui posavan que no hi havia per ahont agafarlo.

Tot això de las unions está molt bé quan no's tira a reventar a una de las parts; y que la célebre fraternitat no vá més que a absorvir a l'únich partit republicà espanyol, que gracias al seu programa, federalista, ha aguantat com un roure, no pot ésser més evident.

No tirém, donchs, a dividir als re-

VÍ RANCI FERRUGINÓS NATURAL,

de las Montanyas de Poblet (Espluga de Francolí), elaborat pel culliter JOAN CIVIT Y ROSSELL, individuu de la Societat Científica Europea de Bruselas.

MEDALLA D'OR DE PRIMERA CLASSE

La fama d'aquest ví se va extenent rúpidament per tota Espanya y per l'extranger. Cada día aumenta son consum. De venda en aquesta ciutat en los establiments, **Sans Germans**, Baixada de Misericordia.—**Joseph Riola**, Rambla de St. Joan.—**Gabriel Massip**, Carrer Real

Representant: **D. JOSEPH ANTONI JOVÉ.**

Comte de Rius, 15.-TARRAGONA.

publicans. D'aquesta feina prou se'n cuidan ells mateixos, com ho proban los mateixos de la *Fraternidad* que gaire bé nascuts y en periodo de constitució ja están dividits en tres o quatre grupets.

Y com si ab aquesta germanor no ne tinguessin prou, s'entretenen donant fitbladas a la parentela. Vegis la mostra:

«Algún padre se queja de la deficiente enseñanza que reciben los alumnos que asisten a la *Escuela Laica*. Mucho nos sorprende tal noticia.»

A nosaltres lo que'ns sorprende és que's tirin terra als ulls, no més per lo gust de donar una estocada al director de la *Avanzada*.

Ja veuen los federals quina classe d'hermanos tenen.

Se coneix que *Fraternidad Republicana* és encara molt jove y mancat d'experiencia. Altrement no hauria publicat lo següent paragraf.

«A LO CAMP DE TARRAGONA le advertim, por si no lo sabe, que en el terreno particular y social los republicanos queremos amor y concordia con todo el mundo, pero en el terreno político a monárquicos y catalanistas los dem al dimoni per caritat.»

Estem conformes ab això de l'amor y concordia ab tothom; trobem poch... parlamentari lo donar al dimoni a ningú. Però'ns sembla que alguna vegada los correligionaris del confrare s'han donat espontaniament al dimoni; y sinó fassin lo favor de llegir lo que deya l'altre dia *La Justicia*:

«... Y no fué el Sr. Nougues si que todo el partido republicano de la provincia el que dió sus votos al candidato liberal (lo monárquico Sr. Adell) a cambio de que dicho partido lo emitiera a favor del señor Sarda, lo cual dió el triunfo a nuestro amigo.»

Ja veuen com vostès mateixos confessen ab una sinceritat, que's dona de bofetadas ab lo puritanisme d'ara, que en la elecció de senadors se van aliar ab los monárquicos, donantse al dimoni, sols per lo gust de rebre d'almoina una acta.

Y encara hi ha més: hi ha lo grupet *turista* de la *Fraternidad*, que a l'Ajuntament y en tot arreu serveixen als caciquistas de *La Opinión*, no d'amagat sinó d'una manera ben visible y pública, serveys que's farán extensius a las próximas eleccions municipals, apoyantse y votantse mutuament los de *La Opinión* y'ls de l'esmentat grupet, en perjudici dels federals que sinó s'espavilaven carregaran ab los neulers.

Hem de confessar, per ser la veritat, que una bona part dels de la *Fraternidad*, són personas serias y republicans de bona fe, enemichs de totas aquestas conxorras, però com tenen la bruixa dintre de casa, succedirá lo de sempre; que'ls pasteleros ho tirarán tot a rodar.

Y sinó al temps.

Sants de la setmana

Diumenge, día 27 de Septiembre.—Sts. Cosme y Damiá germans mrs. y Adolfo mr.—Dilluns, 28.—St. Wenceslau rey y mr. y' l beato Simó de Rojas cf.—Dimars, 29.—(Abans ÷) La Dedicació de St. Miquel arcg.—Dimecres, 30.—St. Geroni doctor y fundador y sta. Sofia yda.—Dijous, 1 d'Octubre.—Lo St. Angel Custodi del regne d'Espanya y st. Remigi b.—Divendres, 2.—Lo Sant Angel de la Guarda y st. Leodegari b. y mr.—Dissapte, 3.—Sts. Cándido mr. y Grau abat y' l beato Joan Macias.
Quaranta horas: continúan a l'Iglesia del Sant Hospital.

NOVAS

Las fiestas de Santa Tecla han pasat aquest any completament desaperebudas. Sense la colla dels xiquets de Valls que durant los dos dias aixecaren los seus atrevits castells en diferents llocs de la ciutat, ningú s'hauria adonat que'ns trobavam en la festa major.

La feyna de ressenyar las festas populars casi pot limitarse a dir que a l'hora de costum sortí de la Seu la tradicional professó, distingintse aquest any per poch concorreguda. Clar, com oficialment no feyan festas, los hi devia semblar als que acostuman assistirhi que podian prescindirne...

Y res més; ni un mal castell de foch para entreteniment de petits y grans, aficionats a badar.

Com ja pot suposarse, de forasters no se'n vegeren gaires; però sí bastants tarragonins expatriats que com cada any, aprofitan la diada pera venir a saludar als parents y als amichs.

Si l'Ajuntament no organisá festas per falta de quartos, las societats particulars supliren en part aquesta deficiencia, celebrant espléndits balls. Los de l'Ateneo y Centre Catalá's vegeren tan concorreguts que per los seus salons no's podia dar un pas.

En lo Teatre Principal los deixebles del distingit professor Sr. Bonafont, donaren un asalt d'armas, que fou presenciat per lo més iriat de la bona societat de Tarragona. Lo teatre plé de gom a gom.

La vetllada més simpática fou la celebrada en lo *Círcul de Tarragona* ab motiu del concert Sabater.

Ja en altre ocasió havem parlat d'aquest reputat artista, compatrici nostre y dels seus grans èxits. Lo senyor Sabater no sols té temperament y delicadesa d'artista, sinó una execució tan primorssa que poch mestres l'igualan.

No'ns entretindrem ressenyant cála una de las pesas executadas, perquè totas foren interpretadas a la perfecció, com ho demostraren los sorollosos aplaudiments que li prodigá la distingida concurrència que omplí'ls salons del *Círcul*.

En l'Ateneu s'inaugurá la temporada teatral ab lo magnífic drama d'en Feliu y Codina «*Maria del Carmen*», sobressortint en la execució tots los artistes que hi prengueren part.

Entraja un plé. Bon comensament, lo que fá esperar que l'actual temporada será de las més animadas y concorregudas de molts anys ensá.

Ha causat molt bon efecte entre'l públich, que la comissió de l'Ajuntament encarregada de promoure una suscripció pera fer caritat als pobres, acordés distribuir los bonos als donants de cantitats y que aquestos a la vegada fessin la repartició. Aixís se fan las cosas.

La suscripció, no obstant lo poch temps de que's disposá pera treballarla, alcanzá la suma de 823 pesetas.

Poch tenim que dir en contestació a l'article que'ns dedica ahir nostre confrare *Heraldo de Tarragona*, tota vegada que tots estem conformes en apreciar que la R. O. que portá la Comissió de Madrid resulta confusa.

Com ja deyam en nostre darrer número y partint sempre de la base de la pèrdua de la subvenció que és innegable com lo mateix *Heraldo* reconeix, tot depèn de que a Madrid vulguin cumplir las ofertas y seguritats que donaren de paraula, y a aquest fi excitavam lo zel de la Junta d'Obras pera que treballés tot lo possible a l'objecte de conseguir sigui prompte una realitat l'execució de tot lo projecte Elio, com oferí el Ministre.

Com no tenim dret, mentres no hi hagi probas en contra, a duptar de la paraula de ningú, esperem y desitjem ab tota l'ànima, que las ofertas del Sr. Gasset se confirmin y que aviat puguin comensar las obras donant aixís treball a la soferta classe obrera.

Repetim nostre consell de que no's deixi aquest assumpto de la mà, y que per qui correspongui se treballi activament, puig per noticias particulars que tenim de Madrid sabem que la decepció que produí en aquesta ciutat la R. O., ha fet lo seu efecte y's mostran ara menys frets a atendre las justas aspiracions de Tarragona.

Vaja, no dormin que potser arrançarém aigua.

S'acaba de publicar lo número del Butlletí del Diccionari de la Llengua Catalana, en lo que'l sapientíssim Doctor N. Antoni M. Alcover contesta d'una manera magistral y acaba da, los atachs que a la llengua catalana dirigi'l professor de l'Universitat Central D. Ramón Menéndez-Pidal en un article publicat a *El Imparcial* del 15 de desembre darrer baix lo títol *Catalunya bilingüe*.

Forma la rèplica de Mossén Alcover un volúm de 350 planas, en las que no hi manca un argument, una observació, una nota justa pera rebatre victoriosament las poch meditadas frases que'l Sr. Menéndez-Pidal dedicá a la nostra estimada llengua ab motiu del missatge de protesta que presentaren al Rey las entitats econòmicas de Catalunya, quan se promulgá l'estúpit decret de Comte de Romanones.

Sens perjudici d'examinar lo treball meritíssim de l'apóstol del Diccionari de la Llengua Catalana, ab tot lo cuidado que se li ha de dedicar, anticipadament nos permetem enviar nostra coral salutació y felicitació entusiasta al Dr. Alcover, puig son llibre quedará com un dels mellors monuments que a la llengua patria haurá produït lo renaixement de la personalitat catalana.

Lo divendres a las onze de la nit y ab una ostentació de foras desacostumada, fou detingut lo diputat a Cortés per aquesta circumscripció don Juliá Nougues, qui's trobava passant la vetlla ab uns quants amichs en lo local de «*Fraternidad Republicana*».

La detenció del Sr. Nougues, per son caràcter de diputat, extranya y sorprengué a tothom; essent molt comentada durant tot lo día d'ahir. Segons sembla obeeix a la publicació en lo setmanari *La Justicia* d'un article d'en Lerroux, sobre'l que se'ns diu instrueixen sumari a la vegada las autoritats civils de Barcelona y las militars d'aquesta ciutat.

Sentim lo contratemps que ha sofert lo Sr. Nougues y esperem que no tardará a dictarse l'auto d'excarcelació.

Nos ha extranyat moltíssim un solt que publica ahir *La Avanzada* referent a la festa celebrada en nostra Associació la nit de Sta. Tecla.

Pot estar segur lo confrare de que ha sigut sorpresa la seva bona fe, puig si en l'esmentada festa's feren ab tota correcció algunas indicacions, obeeiren al desitj de proporcionar lloch a molts y distingidas senyoras que hi concorregueren, y que a no ésser per la galanteria dels joves, s'haurían vist precisadas a entornarsen.

Lo vinent diumenge tindrà lloch al Centre Catalá l'inauguració de la temporada teatral, posantse en escena'l drama de D. Pere A. Torres «*La clau de casa*» y per pessa la sarsuela «*La tonta de capirote*».

Han sigut contractadas pera reforzar la Secció dramática del Centre, las distingidas artistas Sras. Busutil y Usera.

En los exámens pera proveir la plassa de práctic de nostre port, vacant per dimissió de D. Vicens Magarolas y que tingueren lloch lo día 16 del corrent en aquesta Capitanía de Port, fou proposat pera l'esmentat càrrech nostre estimadíssim amich lo capitá de primera classe de la marina mercant D. Cristófol Gabriel Rosselló.

Al felicitar cordialment a nostre bon amich y paisá Sr. Gabriel, celebrém que a Tarragona sa patria y entre la familia trobi'l repós a que tenia ja dret després d'una llarga época de constant navegar, puig no per haver lograt lo Sr. Gabriel càrrechs importants y una reputació merecida entre'ls marinos mercants ha deixat de tenir que lluitar una y mil voltas ab furiosos elements ab un amor y un entusiasme de que hi ha poch freqüents exemples.

Ha surtit pera Madrid y Alacant nostre particular y benvolgut amich l'enginyer según que fou hasta ara de las Obras del Port D. Ramón Montagut.

Tot felicitant a l'amich Montagut per los avensos de sa carrera, puig passa al port d'Alacant ab mellors condicions que las que tenia aquí, sentim veurens privats de tan inteligent enginyer y tan simpátich amich. Excusém dirli que li desitjem una felís estada a Alacant y sobre tot que no trobi en aquella població, qui, com li ha ocorregut aquí, lo combatsens rahó ni motius y sols ab miras mesquinas y desprezables.

Hem sigut invitats al concert que nostre bon amich y paisá en Joseph Sabatè donará avuy, diumenge, a las nou y mitja de la nit en lo «*Centre Catalá*».

A l'agrahir l'atenció que se'ns ha tingut prometé nostra assistencia a l'esmentat acte.

Convalecencias.—**Ovi Licitina Glol.**

Lo distingit escriptor y paisá nostre, en Ramón Pomés, ha tingut la atenció de remetre un exemplar luxosament editat de son llibre «*La Riallera*».

Agraím la finesa que'l Sr. Pomés ha tingut ab nosaltres y procurém correspondre ocupantnos de l'esmentat llibre ab l'atenció que's mereix.

Ha deixat d'existir, després de llarga malaltia D. Octavi Romeu (a. C. s.) persona molt coneguda y ab molts simpatias a Tarragona.

Rebi sa apreciable familia nostre més sentit pèsam.

Mercès a las gestions del Sr. Governador civil, s'extengué ahir lo corresponsent lliurament pera que pugan cobrar lo mes d'Agost los mestres d'aquest partit judicial.

Neurastenias.—**Neurosteógeno Sugrañes.**

Sembla que no resulta exacta la noticia publicada per alguns periódichs, de la compra de la Plassa de Toros per los frares de la Cartoixa pera destinarla a magatzems.

Se troba malalt nostre respectable amich lo Dr. D. Pau Forés, canonge.

Celebrarém que's restableixi prompte y bé.

Ahir en l'Iglesia de Sant Joan Baptista contragué matrimoni nostre estimat amich y companyo D. Enrich Solé ab l'hermosa senyoreta donya Rosa Pastor.

Los nuvis als qui desitjem una llarga lluna de mel, sortiren lo mateix dia pera fer son viatge de boda.

—**Camisas y corbatas alta novetat.** Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Després de brillants exercicis ha obtingut lo grau de doctor en Sagrada Teologia en aquesta Universitat pontificia, nostre benvolgut amich lo distingit prebere Mossén Joaquim Virgili.

Li donem nostra més complerta enhorabona.

Orfebreria religiosa y ornamentals de Iglesia.—**J. CABALLÉ GOYENECHÉ.**

Diu un periódich que la Delegació d'Hisenda ha multat o format expedient a las cofradías de Nostra Senyora del Carme, administració de Sant Magí y altres associacions religiosas per las rifas que acostuman a celebrar pera gastos del cult.

Si'l govern comensés per suprimir la rifa nacional, encara s'explícaria que filés tan prim.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únic que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «*Azgar*» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 6

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirá d'aquest port lo día 1.º d'Agost lo vapor **Cabo Quejo**, capitá D. Ricardo Redondo, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

SVENSKA LLOYD

LINEA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GÖTEBURG

SERVIT BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y LOS PORTS ESCANDINAVO

Lo bonich vapor suech **Italia**, sortirá del 11 al 12 d'Agost, admetent càrrega per Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristianí, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswaly Stettin, Danzig, Koenigsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia.

Lo despatxan sos agents Sras. Boada germans.

Vapors de Tintoré y C.ª

BARCELONA

Pera Liverpool sortirá lo día 30 del corrent lo vapor **Tambre**.

Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fenech.

Compañía Valenciana de Navegación

Linia regular de grans y ràpits vapors

ENTRE

Espanya, França é Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Deña

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna**.

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Aigeiras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viatjes extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega a nolits reduits.

S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápols, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: **D. Román Musolas**

Carrer d'Apodaca, 33.-TARRAGONA.-Teléfono, núm. 34

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESH BOVÉ

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONÁ

Xarop de hipofosfits CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a-Tortosa.—Molt Srs. meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any d'una escrófula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituents se preconi-

BANYS ESTABLIMENT MONTAGUT

Balneari de primer ordre

Obert desde 1.er de Juliol a 15 de Setembre

Aigües bicarbonatades, varietat sulfatada atemperada.

De molt bons resultats en las malalties del ventrell, budells, òrguens biliars, melsa, òrguens orinadors y demés abdominals. Clima sumament agradable a l'estiu y tònich excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servey de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Preus econòmichs. Pera informes y prospectes, Unió, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

DIRECCIÓ TELEGRÁFICA: BAÑOS-RIBAS

RIBAS

deable a l'estiu y tònich excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servey de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Preus econòmichs. Pera informes y prospectes, Unió, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

CERVEZA

de primera calitat, se serveix a preus reduhuts en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'oferir a sos nombrosos clients y al públich en general, lo Gabinet Odontològich que ab los millors avensos de la Odontologia moderna ha establert a

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Novetats) y fentoshi aixis mateix avinent que opera tots los diylluns a REUS en sa antiga clinica dental

Plassa de Prim, núm. 3, 1.er pis DE LAS 9 DEL MATÍ A LAS 5 DE LA TARDE.

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.-Tarragona

Se donan conferencias de tots los cursos de las Facultats de Dr. y Ciències socials y Filosofía y Lletras, comprenent en aquesta darrera las seccions corresponents a las tres llicenciaturas.

Lo curs, com en anys anteriors, comensarà'l dia 1.er d'Octubre, com aixis ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interens y externs. L'Academia compta ab sufficient nombre de professors titulars pera cada secció. Pera informes al Director Don Francesch Duarte, advocat, beneficiat de la S. I. Metropolitana.

HERMENEGILD VALLVÉ

Academia de Dibuix y Pintura

Rambla de Sant Joan, 49.-Tarragona

Classes especials pera senyoretas y noys

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1.50
Extranjer..... 2.00
Número d'avuy..... 10 céntims

Anuncis a preus reduhuts

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructores d'aradas y bógits pera ondas llauradas y demés màquines agrícolas.

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los compleus especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions pre-parantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla etc., grans llegums etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-Tarragona

La veritable propaganda

és fará usant tots los catalans l'inmillorable Paper de fumar CATALUNYA

L'ESPERANSA

Companya anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	D. Pere Company y Molins
Administrador general.....	D. Bonifaci López Muñoz
Idem id. suplent.....	D. Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	D. Joan Rovira y Palau
	D. Vicens Piera y Brils
	D. Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	D. Felip Durán y Piqué
	D. Vicens Aldrúfeu y Prats
	D. Edelmir Borrás y Lozano
	D. August Vidal y Parera
	D. Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

Gran fábrica de braguers

24, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguier Articular Regulador. Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trepcaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trencaduras congènitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurjia y a Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduhuts.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.-TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.ª-TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y geniyas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantissim bó, que resisteix tota proba al dexall d'uu canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, qui ai Rafel ni Murillo los podriem fer mello, a propòsit per regalós; eausan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menas que són molt barats y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

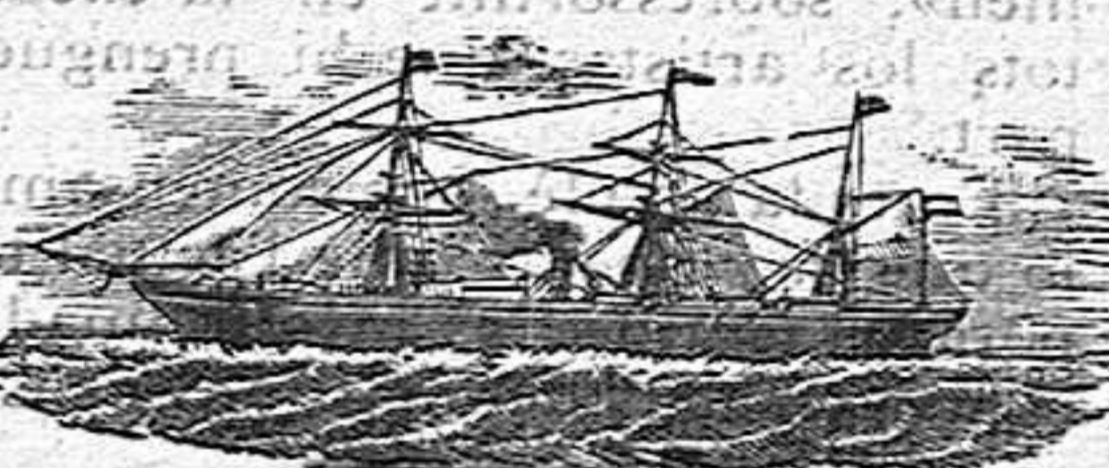

ACADEMIA CARBO
DIBUIX-PINTURA
ART DECORATIV
Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.
Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.
DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.
Pera noys: De set a dos quarts de nou al vespre.

COLEGIO PROVINCIAL TARRAGONA
SÓCRATES.
FENELON.
JUAN LUIS VIVES.
PESTALOZZI.
FRÜBEL.
PABLO MONTESINO.
R. GIRARD.
DUPANLOUP.

Serveys de la Companyia Transatlántica

Linia de Cuba y Méjich.—Lo dia 16 de Octubre sortirà de Bilbao, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Ad net passatge y carrega pera Costafirme y Pacific ab trasbord a Habana al vapor de la Linia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méjich.—Lo dia 26 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabánilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y carrega pera Veracruz ab trasbord a Habana; Combia pel ferro-carril de Panamá ab las companyas de navegació del Pacific, pera quals ports admet passatge y carrega ab bitllets y conejments directes. Combinació pera litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris; ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Curapano, Trinitat, Guantá y Cumana ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 10 d'Octubre sortirà de Barcelona, habent fet las escalas intermitjas lo vapor **Alicante**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 2 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz, lo vapor **P. de Sarrástegui**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canarias.—Lo 17 de Octubre sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagan, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Linia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Poo, ab escalas en Casablanca, Mazagan y altres ports de la Costa occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Linia de Tànger.—Sortidas de Cadiz: diylluns y divendres.
Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes.
Pera més informes dirigirse a son agent **D. Emili Borrás**

Farmacia Plana

al costat de la antiga **CASA FIGUERAS** REAL, 6.-Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisepticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Beal 6, cantonada Rebolledo 20
En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las artis, un complet surtit de drogas, sulfat y primas materias pera abric de riquesas garantidas y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

Aygua naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Reus

A la menuda: Farmacia del Centro.-Tarragona.-Demanz AYGUA NAF SERRA